

Ly jaanus

RAT "Estonia" kunstinõukogu koosoleku

p r o t o k o l l

8.veebr.1961.a.

Koosolekust võtsid osa: smd A.Lauter, K.Raudsepp, R.Hammer,
A.Koit, E.Renter, T.Targama, V.Järvi, S.Ots, P.Mägi,
A.Mering, Ü.Raudmäe, A.Plees.

Päevakord: G.Verdi ooperi "Maskiball" ekspositsioon ja
eskiiside vastuvõtmine.

Koosolek algas kell 18.10.

Sm. M ä g i - tutvustab "Maskiballi" ekspositsiooni. "Maskiball"
on teatraalne, tugev ansambli ooper. Lavastajat eru-
tab pöördumine originaali poole, Verdi pidi teose
tsensori soovil moonutama, kandma tegevuse kreoolide
hulka. Rida teatreid on nüüd teose lavastanud origi-
naalis, seda püüab teha ka meie teater. Teos põhineb
ajaloolisel faktil Gustav III ajast.

Tutvustab libretot. Tegevusaeg 1792. Gustav III
likvideeris aadliprivileege ja arendas kunsti, kir-
jandust, asutas koole. Ei olnud valgustatud valitse-
ja, kasutas oma õigusi enda kasuks. Tema mõrvamine
aga kutsus esile siiski pahameele rahva hulgas.
Ooperi autorid ei hinda süžeed poliitika seisukohalt,
vaid romantilisest küljest.

Teose ideeks on suuremeelsuse ja õilsuse ülis-
tamine. Lavastaja ja kunstniku lähtekohaks on "Maski-
ball" - elumaskiball. Kõik tegelased peidavad oma
tundeid üksteise eest, mis viib traagilise lahendu-
seni.

Tutvustab Renteri kavandeid.

Sm. L a u t e r: Mis on originaali eelised?

Sm. M ä g i: 1) autori loomingu austamine. 2) lavastaja ja näitleja peab nõudma sisulist täpsust. 3) Muusika viitab kuningakohale, mitte ametniku-kuberneri majasse. Viimases vaatuses esineb menuett, see on puhas rokokoo, 18. sajand, mitte 17. sajand - nagu moonutatud teoses. Tekst viitab ka lossile ja iidsetele müüridele, mitte kreoolidele ja nende esivanematele. 4) Ajaloolise töö andmine on huvitavam kui võltsimine.

Sm. L a u t e r: Kas Verdi muutis ainult väliselt, mitte muusikat.

Sm. M ä g i - Muusikat ei muutnud.

Sm. K o i t - Balletile ei ole ruumi.

Sm. M ä g i - Balleti ettekandeid ei toimu.

Arutatakse maketi tehnilisi küsimusi ja dekoratsiooni hinda.

Sm. L a u t e r: Kas see tuletab eelmisi lavastusi meelde?

Sm. R a u d s e p p - Smd Mägi ja Renter tekitavad tunde, et nende koostöö on küll suurepärase, kuid tundub ühekülgsest, igavust, keskkäik kordub "Tsaari mõrsjas" "Operiballis", siin jälle. Paljud vaatajad sooviksid näha midagi muud.

Sm. M ä g i - Kas vormis või sisus?

Sm. L a u t e r: Vormis on monotoonsust. Sm. Renter on end nagu tühjaks ammendanud, saavutanud lage kipub end kordama. Ja sellest on kahju.

Sm. R a u d s e p p: dekoratsioon esitab näitleja orbiiti, aga meie publik tahab peale näitleja näha ka muud.

Sm. L a u t e r: Muusikateadlane (!) Kiviloo arvustas meie teatri

joont, neid kallakuid. Nüüd on jälle sama. Mägit süüdistatakse "ismides" - praegu on jälle völlumägi ja koobas, aga need tulenevad ooperist, Mägi ei ole siin süüdi. Aga praegu on Renteri juures tegemist teatud vaevusega. "Taltsutus" on tehtud teistmoodi ja see on hea. Rippuvad esemed on juba tuttavad.

Sm. M ä g i - Kus on need rippuvad esemed? Kõik on dekoratsioonid.

Sm. R e n t e r : Aga dekoratsioonid ilma keskteeta ja rippuvate esemeteta on olnud veel rohkem. "Tsaari mörtsja" on ehitatud tagaseina peale.

Sm. P l e e s : Mägil ja Renteril on oma stiil. Vaatavad kõiki teoseid vormilt ühest vaatekohast.

Sm. R e n t e r : Püüame lihtsuse ja lakoonilisuse poole. Maha võtta ei saa sellest dekoratsioonist midagi, aga juure panna ei ole mõtet, kui neid asju ei kasutata.

Sm. M ä g i : Kas hakkab minema üksluiseks meie taotlus või vorm? Vormilt ei sarnane ei "Figarole", "Taltsutusele", "Mörtsjale" - seda ometi tunnistate.

Sm. H a m m e r : Õigus on mõlemal poolel. Autori kirja on tunda igas teoses. Verdil, Beethovenil - see on hea. Monotoonsusele viib siin lakoonilisus. Sm. Mering juhtis küsimuse õieti - kas see kujundus on vastav sellele teosele. Minu arvates on. See kujundus rahuldab. Väljastpoolt püütakse meid mõjutada. Sellel hooajal meil enam sarnast lahendust ei tule. "Sõda ja rahu" vist ka ei peaks tulema selles laadis. See kavatsus on efektne ja tore kui ta täidetakse kostüümidega.

Sm. P l e e s: mida sm. M ä g i selle ooperiga tahab öelda?

Sm. M ä g i: ütlesin seda alguses; mõtteid ja suhteid varjatakse siis ja ka nüüd.

Sm. R e n t e r esitab kostüümikavandid. Kostüümid ei kutsu välj vaidlusi.

O t s u s t a t a k s e: võtta vastu sm. Renteri poolt esitatud dekoratsioonide- ja kostüümide kavandid ooperil "M a s k i b a l l".

II päevakorra punktina:

Sm. Ü l o R a u d m ä e tarifitseerimise küsi

O t s u s t a t i: toetada kõrg. kat. orkestri artisti Ü l o R a u d m ä e avaldust ja taotleda temale opereti dirigendi I kat. II aste, arvestades tema tööd operwttides "Sensatsioon Londonis" ja "Stella Polaris" dirigendina.

Sm. Viive E r n e s a k s a tarifitseerimise küsimus:

O t s u s t a t i: toetada kontsertmeistri Viive E r n e s a k s a avaldust ja taotleda temale kontsertesinemisel I A kategooria.

S. O t s

Protokollis: S. O t s